

Amb l'Estatut, cap a l'Espanya federal

La sentència del TC sobre l'Estatut de Catalunya donarà les pistes de fins a quin punt el Constitucional considera que avançar cap a l'Espanya federal és compatible o no amb la Constitució

JOSEP M. BALCELLS

EL PUNT, 22/08/09

Però el que cal evitar ara és que la sentència doni peu als partits democràtics catalans a tirar-nos un cop més els plats pel cap, que és la pitjor manera de defensar Catalunya

Ens trobem en una fase decisiva del desplegament de l'Espanya de les autonomies. La Constitució va dibuixar un marc prou flexible per encaixar un model d'Estat descentralitzat. Després d'uns anys de funcionament i a partir de l'experiència de cada autonomia i sobretot a partir de la constatació de les seves mancances i també de les seves potencialitats, es va procedir a reformular les competències i les relacions entre el govern central i els de les comunitats autònomes. Això es va traduir en la reforma dels estatuts d'autonomia. A Catalunya vam viure amb passió i tensió el procés d'aquesta reforma. Altres comunitats, crítiques primer amb l'ambició catalana de més autogovern, van copiar després literalment aquells punts que consagraven majors competències autonòmiques. Però només l'Estatut català ha estat recorregut pel PP davant el Tribunal Constitucional, generant un corrent anticatalà arreu de l'Estat i convertint un cop més Catalunya en el referent de la insolidaritat.

Com deia, després de l'etapa de la transició estem en el moment clau de configuració més definitiva del model d'Estat. O ens quedem en la

reforma simple d'Estat descentralitzat o avancem de forma decisiva cap al model federal d'Espanya. El ministre de Justícia, Francisco Caamaño, ho ha expressat amb tota claredat: validar o no l'Estatut de Catalunya marcarà el futur del model autonòmic de l'Estat.

La sentència del TC sobre l'Estatut de Catalunya donarà les pistes de fins a quin punt el Constitucional considera que avançar cap a l'Espanya federal és compatible o no amb la Constitució. Moment clau, doncs, per al futur no només de Catalunya sinó també d'Espanya.

La proximitat de la sentència del TC dóna peu aquests dies a posicionar-se tant per part dels partits polítics com de l'anomenada societat civil. Lamentablement hi ha com una mena de rivalitat per demostrar qui proposa una mesura més radical per respondre a l'amenaça d'una sentència adversa. Es busca més capitalitzar la reacció que no pas validar el procés estatutari.

La resposta negativa donaria arguments als que propugnen obertament l'opció independentista. Aquests sectors desitgen en el fons que la sentència del TC sigui negativa o restrictiva per avalar la dinàmica de ruptura. Els que considerem constitucional l'Estatut aspirem a poder-lo desplegar en tota la seva potencialitat i permetre que Catalunya esdevingui el motor d'una reforma en profunditat de l'Estat.

En aquest marc es dibuixen clarament dues línies: els que convoquen directament a la protesta i al rebuig de la sentència, sense esperar a saber-ne el contingut o l'abast, i els que estan a l'aguait de veure'n l'abast per poder calibrar la contundència de la resposta col·lectiva.

Per als primers, més que la defensa de l'Estatut, que potser molts ni el van defensar ni el van referendar en el seu moment, preval el rebuig radical del marc polític que li pot donar sentit. Més d'un desitja apassionadament la sentència negativa per justificar objectius rupturistes. L'antiespanyolisme, en aquest cas, és molt més fort que la defensa de l'Estatut.

Per als segons hi ha un primer moment de prudència a l'espera de conèixer el contingut de la sentència. Si aquesta qüestiona punts clau del text estatutari és evident que la reacció política haurà de ser valenta, col·lectiva, agosarada, per recordar, primer de tot, on radica la sobirania que avala una llei orgànica aprovada a les Corts Generals i referendada pel poble de Catalunya, i en segon lloc perquè qüestionar-la per part del tribunal intèrpret de la Constitució, obligaria a plantejar-se la prevalença de les instàncies on recau la sobirania democràtica. La resposta en aquest cas hauria de ser un posicionament no antiespanyolista sinó de pressió exigent per refer els pactes d'estat en el marc d'un nou model d'estructuració de l'Espanya plural.

Si l'Estatut no cap en la Constitució, el que caldrà és canviar la Constitució, o potser més fàcil: canviar el Tribunal Constitucional. Però el que cal evitar ara és que la sentència doni peu als partits democràtics catalans a tirar-nos un cop més els plats pel cap, que és la pitjor manera de defensar Catalunya.